

Marijan F. Kranjc, generalmajor v pokoju

Prve civilne žrtve nemškega okupatorja 6. aprila 1941 v Sloveniji – šesterica iz Gornje Radgone

(Kdaj jim bodo postavili spomenik?)

Da se ne bi še naprej prerekali o prvi civilni žrtvi okupatorja v Sloveniji, sem predstavil idejo, da bi bilo najbolje izbrati prvo civilno žrtev vsakega od treh okupatorjev, ki so aprila 1941 zasedli Slovenijo.

Tako sem nedavno objavil članek¹, v katerem sem predstavil prve civilne žrtve treh okupatorjev v Sloveniji, in sicer:

- Slava Klavora, prva žrtev **nemškega** okupatorja na Štajerskem, sekretarka mariborskih skojevcev, narodna herojina.
- Danilo Zelen, prva žrtev **italijanskega** okupatorja, vojaški vodja TIGR-a in rezervni obveščevalni častnik Dravske divizije.
- Štefan Kovač - Marko, prva žrtev **madžarskega** okupatorja, sekretar prekmurskih komunistov in narodni heroj.

Glede prve civilne žrtve sem omenil tudi **Marjana Jurka**, člana sokolske organizacije iz Gornje Radgone, ki je 7. aprila 1941 naredil samomor, ker se je čutil krivega, da je sodeloval v organiziranju pijanke skupine častnikov VKJ in tako nehote omogočil, da so jih nemški vojaki opite tudi zajeli.

Jože Jerovšek, bivši poslanec SDS, je poslal odgovor na moje pismo v Delu – Sobotni prilogi, ki pa ni bilo objavljeno, vendar mi ga je urednica posredovala na željo pisca. In zanimivo – avtor pisma navaja, da je prva žrtev nemškega okupatorja bil gornjeradgonski župnik **Martin Gaberc**, ki je bil doma iz sosednje, pa so mu že lani, na njegovo iniciativo, postavili spominsko ploščo na rojstni hiši!

Tako pač naši vrli poslanci delajo zgodovino!

Namreč, avtor pisma se sklicuje na članek v mariborskem Večeru, pod naslovom **Bombardirali Beograd, zasedli Gornjo Radgono**, avtorja Borisa Jaušovca, ki je bil objavljen 6. 4. 2014 in v katerem je dr. Ivan Rihtarič, predsednik zgodovinskega društva v Gornji Radgoni (tudi jaz sem bil donedavnega član tega društva) objavil, da je 6. aprila 1941 v Gornji Radgoni bilo ubitih šest civilistov in šest pripadnikov VKJ.

¹ Marijan F. Kranjc, generalmajor v pokoju, *Trije okupatorji – troje žrtev, Leta 1941 so bili v Sloveniji trije okupatorji – vsak je povzročil prvo (civilno) žrtev*, Kdo so bil začetniki upora proti okupatorju: člani KP Slovenije in Skoja ter njihovi zavezniki v OF in kdo ima pravico določati in postavljati spomenike – zmagovalci (partizani) ali poraženci (domobranci)?, vir: www.vojastvo-military.si, objavljeno 19. 8. 2014.

Seveda članka nisem bral.

Dr. Rihtarič je avtorju članka izjavil mdr. tudi naslednje:

*Clothar Bouvier, ki je bil tedaj lastnik sedanjih Radgonskih goric in šampanjske kleti, je dan pred nacističnim napadom na Jugoslavijo, v soboto zvečer, pri sebi gostil jugoslovanske oficirje, ki so karavlo imeli v radgonskem gradu. Napil jih je, kar ni bilo težko, da se zjutraj ob nemškem napadu ne bi bili mogli učinkovito organizirati in se braniti. Tudi njegov glavni kletar **Marjan Jurko** je sodeloval pri njihovem opijanju, čeprav se je vedelo, da napad grozi. Jurko je dan kasneje, ko je videl, kaj se je zgodilo, storil samomor.*

*V Gornji Radgoni je 6. aprila 1941 vseeno bil odpor. Padlo je nekaj jugoslovanskih in tudi nemških vojakov. Pa civilisti, med njimi župnik (**Martin**) **Gaberc**. Na jugoslovanski strani je že prvi dan vojne v Gornji Radgoni poleg župnika izgubilo življenje **šest civilistov** in šest vojakov. Nekega **Štrucla**, ki je pred streljanjem bežal po Strmini na grad, je pokosil rafal. Pri Jurševi kleti na Spodnjem Grisu so Nemci ubili nekega moškega, ki vrat, na katera so tolkli, ni prišel pravočasno odpret. Ubila ga je krogla, izstreljena skozi ključavnico«.*

In vrli exposlanec, ki je prebral omenjeni članek, izmed šesterice civilnih žrtev mirne vesti predlaga samo župnika Gaberca, ker je pač iz sosednje vasi. Ostale je pozabil ...

Mislím, da bi bilo najbolj primerno, da dr. Ivan Rihtarič povzame podatke iz mrlíške knjige župnije v Gornji Radgoni in svoji (zgodovinski) stroki predlaga, da kot prve civilne žrtve nemškega okupatorja v Sloveniji proglasimo vseh šest meščanov Gornje Radgone!

Ker je Marjan Jurko šele 7. aprila 1941 naredil samomor, ga ne moremo prištévati med omenjeno šesterico, umikam pa tudi predlog za Slavo Klavora iz Maribora, narodno herojino.

Župan v Gornji Radgoni pa le naj zasúče rokave in na občinsko stavbo postavi vsaj spominsko ploščo! Da se bo vedelo ...